

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 16.

Тема. Типи лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ).

Мета. Ознайомитись типами лікувально-профілактичних закладів, їх структурою та функціями, рівні медико-санітарної допомоги.

Кількість навчальних годин – 4 години.

План практичного заняття.

1. Типи лікувально-профілактичних закладів.
2. Рівні медико-санітарної допомоги.
3. Вирішення практичних завдань.

1. У структурі медичних установ існує три типи лікувально-профілактичних закладів:

- **амбулаторні** – амбулаторія, здоровпункт (лікарські і фельдшерські), ФАП (фельдшерсько-акушерські пункти), поліклініки (районна, обласна), медико-санітарна частина, жіноча консультація, станція швидкої допомоги, станція переливання крові;

- **стаціонарні** – лікарня, клініка, пологовий будинок, госпіталь, санаторій, сиротинці, хоспіси;

- **змішані** – диспансер, денний стаціонар, профілакторій.

Амбулаторія (здоров пункт) – це спеціальний заклад, який здійснює медичне обслуговування на засадах сімейної медицини. Основне завдання: надання першої допомоги при раптових захворюваннях, нещасних випадках і травмах, проведення профілактичної роботи щодо запобігання і зниження захворюваності, інвалідності і смертності, раннього виявлення захворювань, здійснює диспансеризацію. Вони діляться на:

- лікарські амбулаторії (здоровпункти);
- фельдшерські.

У випадку необхідності амбулаторія (здоровпункт) скеровує пацієнта в поліклініку або стаціонар.

ФАП (фельдшерсько-акушерський пункт) – організовується в селах з кількістю жителів 700 і більше, якщо відстань до найближчого медичного закладу більше 2 км, а також у населених пунктах з меншою кількістю населення, якщо відстань до найближчого медичного закладу перевищує 4 км.

Залежно від кількості мешканців, що обслуговуються на ФАПах можуть працювати:

- фельдшер і санітарка;

- фельдшер, акушерка, і санітарка;
- фельдшер, акушерка, дільнична медична сестра і санітарка.

Основна функція ФАПу – надання первинної медико-санітарної допомоги, а саме надання долікарської допомоги, виконання призначень лікаря, організація патронажу дітей і вагітних жінок, проведення профілактичних щеплень, проведення, під керівництвом лікаря, комплексу профілактичних, протиепідемічних і санітарно-гігієнічних заходів, санітарно-просвітницька робота.

Поліклініка – багатопрофільний лікувально-профілактичний заклад амбулаторного типу, призначений для надання медичної допомоги, у тому числі і спеціалізованої, а при необхідності – для обстеження та лікування пацієнта на дому.

Структура поліклініки включає такі підрозділи: адміністративно-господарська частина, реєстратура, кабінети різного профілю (терапевтичні, кардіологічні, гастроентерологічні, пульмонологічні, стоматологічні та інші), діагностичні кабінети (рентгенологічні, функціональної діагностики, ендоскопічний), лабораторії, фізіотерапевтичне відділення, процедурні кабінети.

Функції поліклініки:

- прийом пацієнтів лікарями різного фаху – терапевти, хірурги, невропатологи, гінекологами тощо;
- обслуговування хворих вдома;
- обстеження пацієнтів у діагностичних кабінетах та в лабораторному відділенні;
- надання різних видів медичної допомоги та виконання лікувальних процедур у фізіотерапевтичному відділенні;
- лікування та спостереження за пацієнтами у денних стаціонарах.

Медико-санітарна частина створюється на великих підприємствах з кількістю робітників від 4000 і більше, а на підприємствах хімічної, вугільної, нафтопереробної промисловості – з числом працівників – 2000 і більше.

Медико-санітарна частина надає медико-санітарну допомогу вторинного рівня та здійснює:

- кваліфіковану лікувально-профілактичну роботу;
- диспансерне спостереження за хворими пацієнтами і здоровими;
- організацію і проведення попередніх медичних оглядів при влаштуванні на роботу, а також періодичні і цільові профогляди;
- експертизу тимчасової непрацездатності;
- комплекс заходів з метою реабілітації, хворих;
- санітарно-просвітницьку роботу.

Станція екстреної медичної допомоги (СЕМД) – працює цілодобово. Вона надає допомогу вдома, за місцем проживання, за місцем роботи, на місці виникнення гострого захворювання та при різних невідкладних станах, а також здійснює перевезення хворих із одного стаціонару в інший.

Жіноча консультація (ЖК) – працює згідно з дільнично-територіальним принципом. Одна акушерсько-гінекологічна дільниця територіально включає 4000-4500 жінок усіх вікових груп.

Основні завдання ЖК:

- проведення профілактичних заходів, спрямованих на запобігання ускладненням вагітності, пологів, гінекологічних захворювань, тощо;
- формування у жінок здорового способу життя;
- надання лікувальної допомоги під час вагітності і пологів;
- проведення роботи з метою профілактики абортів;
- зниження материнської та перинатальної смертності;
- надання соціально-правової допомоги жінкам, відповідно до діючого законодавства.

Лікарня – лікувально-профілактичний заклад для надання допомоги хворим, що потребують постійного нагляду за їх станом, виконання специфічних процедур (виконання яких в позалікарняних умовах є неможливим). До складу лікарні входять відділення різного профілю (терапевтичні, кардіологічні, гастроентерологічні, пульмонологічні, стоматологічні та інші).

Клініка – це великий спеціалізований лікувально-профілактичний заклад, в яких лікування хворих поєднують з педагогічною та науково-дослідницькою роботою. Клініки, зазвичай, добре оснащені апаратурою, мають великий штат досвідчених фахівців.

Диспансер – спеціалізовані лікувально-профілактичні заклади, що надають медичну допомогу населенню з певних груп захворювань та забезпечують диспансеризацію населення. Диспансери за спеціалізацією поділяються на: протитуберкульозні, психоневрологічні, онкологічні, шкірно-венеричні, наркологічні тощо. До функцій диспансеру входять: лікування, профілактика, патронаж, активне виявлення пацієнтів з даною патологією.

Гонітали – це лікувально-профілактичні заклади, стаціонарного типу, що призначені для лікування військовослужбовців, їх сімей, учасників бойових дій та їх сімей.

Санаторії – це заклади, які призначені для проведення реабілітації пацієнтів (переважно на різні хронічні захворювання), за допомогою різних природних чинників: клімату, мінеральних вод, грязей, у поєднанні з дієтотерапією, лікувальною фізкультурою та фізіотерапевтичними методами лікування, тощо.

Лікарня "Хоспіс" – лікарняний заклад особливого типу, до функцій якого входить надання медичної допомоги невиліковним хворим, який функціонує за рахунок місцевого бюджету, додаткового фінансування.

2. Медико-санітарну допомогу населенню надають на трьох рівнях:

- первинний;
- вторинний (спеціалізований);
- третинний (висококваліфікований).

Первинна медико-санітарна допомога – основна ланка в організації охорони здоров'я людини. Вона передбачає:

- консультацію лікаря;
- діагностику та лікування найпоширеніших захворювань, травм;
- профілактичні заходи;
- направлення пацієнта для надання спеціалізованої та висококваліфікованої допомоги.

Вторинна медико-санітарна допомога – більш складний рівень, включає допомогу спеціалізованих служб. Вторинну медичну допомогу в містах забезпечують багатoproфільні, міські лікарні та стаціонари медико-санітарних частин, у селах – центральні районні лікарні.

Крім того, вторинну медичну допомогу надають спеціалізовані лікувальні заклади стаціонарного типу – диспансери (протитуберкульозні, психоневрологічні, онкологічні, шкірно-венеричні, наркологічні, тощо).

Третинна медична допомога включає висококваліфіковане обслуговування, яке повинно надаватися у спеціально обладнаних центрах та спеціалізованих лікарнях.

До центрів третинної медичної допомоги належать обласні медичні заклади – багатoproфільні та спеціалізовані лікарні, диспансери, центри медичної допомоги державного рівня, науково-дослідні інститути.

Основні функції цих закладів належить – надання пацієнтам висококваліфікованої і вузькоспеціалізованої медичної допомоги та організаційно-методичне керівництво закладами вторинного рівня.

3. **Дати відповіді на питання:**

1. Які функції виконує первинна медико-санітарна допомога. Назвіть заклади, які її надають.

3. Назвіть функції вторинної медико-санітарної допомоги. Назвіть заклади, які її надають.

4. Охарактеризуйте функції третинної медико-санітарної допомоги. Назвіть заклади, які її надають.

5. Охарактеризуйте структуру та функції поліклініки.

6. Назвіть основні завдання жіночої консультації.

7. Охарактеризувати види стаціонарних ЛПЗ.

8. В чому полягає суть сімейної медицини в Україні, назвіть принципи сімейної медицини.